Lieta Nr.670015415

SKA–1459/2015

L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 23.novembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis A.Guļāns

tiesnese J.Briede

tiesnese L.Slica

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 8.oktobra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ vērsās Tieslietu ministrijā, lūdzot piešķirt morālā kaitējuma atlīdzinājumu, kas nodarīts ar Tieslietu ministrijas rīcību, izskatot pieteicējas sūdzības par tiesnešu rīcību un nenovēršot pieteicējas tiesību aizskārumu. Tieslietu ministrija atteica pieteicējas lūgumam.

Nepiekrītot ministrijas lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā, lūdzot uzlikt pienākumu Tieslietu ministrijai pārbaudīt tiesnešu rīcību, kā arī atlīdzināt morālo kaitējumu.

[2] Administratīvās rajona tiesas tiesnesis ar 2015.gada 8.oktobra lēmumu atteicās pieņemt pieteikumu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[2.1] Iestāde pareizi norādīja, ka tiesas spriešana, tostarp tiesību normu piemērošana, nav valsts pārvaldes funkcija, tāpēc netiek pārbaudīta administratīvā procesa ietvaros un uz to nav attiecināms Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums.

[2.2] Pieteicējai ir tiesības ārpus tiesvedības procesa vērsties ar iesniegumu pie personām vai institūcijām, kuras var izvērtēt, vai tiesneša rīcībā nav saskatāmi ētikas kodeksa pārkāpumi un vai tiesnesis nav saucams pie disciplināratbildības. Taču tiesneša disciplināratbildības jautājumi nav risināmi administratīvā procesa kārtībā. Turklāt pieteicējai nav no tiesību normām izrietošu tiesību pieprasīt tiesneša disciplināro sodīšanu. Pieteicējas prasījumi nav izvērtējami administratīvā procesa kārtībā.

[3] Pieteicēja par minēto lēmumu iesniedza blakus sūdzību, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Lēmumā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 121.panta trešo daļu nav norādīts, kuras iestādes kompetencē ir šīs lietas izskatīšana.

[3.2] Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11.panta pirmo daļu valsts sekretāram ir pienākums pārbaudīt tiesnešu rīcības tiesiskumu, lietderību un likuma interpretāciju.

[3.3] Tā kā ir skartas pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses, pieteicējai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11.panta otro daļu ir tiesības prasīt to ievērošanu administratīvā procesa kārtībā.

Motīvu daļa

[4] Pieteicēja sākotnēji vērsusies iestādē, iebilstot pret tiesnešu rīcību konkrētas lietas ietvaros.

Personām atbildoši Iesniegumu likumam ir tiesības vērst Tieslietu ministrijas uzmanību uz tiesnešu darbībām, kas, viņu ieskatā, neatbilst tiesību normām. Tomēr tas nerada šīm personām tiesības sagaidīt no ministrijas konkrētu darbību veikšanu (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 23.janvāra 23.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-699-2015 4.punktu*).

Konkrētajā gadījumā pieteicēja, vēršoties iestādē, vēlējās ne vien ziņot par iespējamu pārkāpumu un saņemt atbildi uz savu iesniegumu, bet panākt konkrētu darbību veikšanu, kas pārsniedz Iesniegumu likumā ietverto iestādes kompetenci.

[5] Tieslietu ministra funkcijās ietilpst atsevišķi tiesu organizatoriskās vadības jautājumi, tostarp pārbaužu un disciplinārlietu ierosināšana (sk. likuma „Par tiesu varu" 108.pantu). Vienlaikus, normās nav paredzētas privātpersonu tiesības šo jautājumu izlemšanā.

Pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses tiek skartas tieši ar nolēmumu lietā, kurā pieteicēja bija procesa dalībniece. Apstāklis, ka tiesas lēmumā, iespējams, pieļauta kļūda, nerada pieteicējas subjektīvās publiskās tiesības prasīt Tieslietu ministrijai pārbaudes veikšanu, disciplinārlietas ierosināšanu un tiesneša disciplināro sodīšanu. Augstākā tiesa jau iepriekš ir norādījusi, ka personas interese sodīt amatpersonu nav uzskatāma par tādu, kas būtu aizstāvama tiesā (*sk., piem., Augstākās tiesas 2009.gada 29.oktobra spriedumu lietā Nr.SKA?392/2009*). Tieši tāpēc, ka tiesneši mēdz kļūdīties, lietu izskatīšanai parasti paredzētas vairākas instances.

Ievērojot minēto, rajona tiesa pamatoti konstatēja, ka pieteikums nav pakļauts izskatīšanai administratīvajā tiesā.

[6] Ja tiesa konstatē, ka nodarījums, kas ir pamatā prasījumam par atlīdzinājumu, nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā, arī pats prasījums par atlīdzinājumu nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 26.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-51/2015 8.punktu*).

Tā kā iestādes rīcība, ar kuru pieteicēja saista morālo kaitējumu, nav pārbaudāma tiesā administratīvā procesa kārtībā, arī prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 8.oktobra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese J.Briede

Tiesnese L.Slica